

Sammen om framtiden

Handlings- og økonomiplan 2021-2024, kortversjon
Kommunedirektørens forslag

**Sola
kommune**

Sammen om framtid

Verden står overfor store globale utfordringer. Vi blir flere eldre og færre i yrkesaktiv alder. Dette gir økt press på helse- og velferdstjenestene våre. Vi vil også møte utfordringer knyttet til lavere oljepris og konsekvenser av covid-19, samtidig som store deler næringslivet omstilles til en grønn og bærekraftig profil. Måten vi løser oppgavene på i dagens velferdssamfunn, vil ikke være bærekraftig i framtiden.

Sola kommune gir gode velferdstjenester til innbyggere i alle livsfaser. Slik skal det også være i framtiden, men vårt økonomiske handlingsrom er redusert. For å sikre velferd for kommende generasjoner av solabuer, må vi finne nye måter å løse velferdsoppdraget på, samtidig som vi ivaretar økonomisk bærekraft. Dette krever omstilling og effektivisering i alle ledd, og at vi klarer å ta i bruk mulighetene som ligger i ny teknologi og digitalisering av arbeidsprosesser.

FORTSATT GODE TJENESTER – KREVENDE OMSTILLINGER I VENDE

Sola kommune gikk inn i 2020 med gode økonomiske resultater. I perioden 2019-2020 var befolkningsveksten på 418 personer, 1,55 prosent. Selv om veksten har stoppet noe, er Sola en av kommunene som vokser mest i regionen. Sola skal være en attraktiv kommune for de som bor her, de som driver næring og de som besøker oss.

Vi gir gode velferdstjenester, men vi har langt større vekst i utgifter enn i inntekter, og gapet øker. I 2021 legger kommunedirektøren til grunn omstillinger for 50 millioner kroner. Det betyr at vi framover må løse oppgaver på nye måter og med færre ressurser enn vi gjør i dag. Det vil igjen få betydning for både omfang og kvalitet på tjenestene, og hvordan vi organiserer disse.

GODT UTGANGSPUNKT – BÆREKRAFTIG UTVIKLING

Konjunkturedningene i regionen har påvirket Sola kommunes skatteinntekter. I 2015 var inntektene 141,5 prosent av landsgjennomsnittet. For 2020 er prognosen på rundt 122 prosent. Sterk økonomi med høye skatteinntekter gjør at vi har et solid utgangspunkt. Sola gjør det også godt i mange kåringer. I Kommunebarometeret er Sola på 21. plass i landet. I NHOs rangering av næringslivet i norske kommuner i Kommune-NM, vant Sola i 2020. Dette er vi stolte av og det inspirerer oss i det videre arbeidet.

FORBEDRINGSKULTUR I HELE ORGANISASJONEN

For å opprettholde velferdsnivået må vi ha fokus på forbedringskultur og å finne gode løsninger sammen. Gjennom medvirkning og tverrfaglig samarbeid skal vi forsterke kulturen for innovasjon.

Digitalisering av tjenester i Sola kommune skal gi en enklere hverdag for samfunnet i Sola. Det er prioritert både kompetanse og kapasitet til dette i omstillingsarbeidet. Velferdsteknologi skal være en integrert del av våre tjenester, og vil bidra til at flere klarer å mestre egen hverdag. Å klare å beholde, rekruttere og utvikle riktig kompetanse er viktig i hele organisasjonen for å ivareta økende behov og omstilling i tjenestene.

LEDELSE OG SAMSKAPING

Kommunedirektøren vil videreutvikle et lederskap som viser retning og som bruker handlingsrommet. I krevende endringsprosesser skal medarbeidere være trygge i møtet med de vi er til for. Vi skal legge enda større vekt på medvirkning og samskaping. Det betyr at vi skal utvikle og gjennomføre løsninger sammen med innbyggere, politikere, næringsliv og organisasjoner. Sola kommune skal være god og smidig i behandling av henvendelser fra solasamfunnet.

Sola kommunens visjon - *Ansvar for hverandre* - vil gi kraft og retning til for det krevende endringsarbeidet som står foran oss. Verdien - *Raushet, Mestring og Mot* skal prege arbeidet.

NÆRVÆR OG HELTIDSKULTUR

I planperioden vil arbeidet med nærvær- og heltidskultur få sterkere prioritering. Dette er viktig for å sikre tjenester med god kvalitet, og for å øke trygghet og forutsigbarhet hos de som mottar tjenester. Nærvær og heltid er sterke bidragsyttere til et godt arbeidsmiljø. For å nå målet skal medarbeidere, tillitsvalgte og ledere sammen tenke nytt og utfordre måten vi vanligvis løser dette på.

Sola, 29. oktober 2020

Knut Underbakke
kommunedirektør

Sabina Leto
økonomisjef

Foto: Elisabeth Tønnessen

Sola i tall

INNBYGGERE PER 1. JANUAR 2020

27 153 innbyggere

INVESTERINGSBUDSJETT 2021-2024

1,1 milliarder kroner

TOTALT BRUTTO DRIFTSBUDSJETT I 2021

2,05 milliarder kroner

GJELDSRAD EKSKLUSIV STARTLÅN OG LÅN
TIDLIGERE FINANSIERT AV TOMTESELSKAPET

86 % i 2021

76 % i 2023

80 % i 2022

77 % i 2024

NETTO DRIFTSRESULTAT

3 % i planperioden

NETTO KAPITALUTGIFTER I 2021

115,1 millioner kroner

LÅNEGJELD EKSKLUSIV STARTLÅN OG
LÅN TIDLIGERE FINANSIERT AV TOMTE-
SELSKAPET I 2021

1,8 milliarder kroner

DISPOSISJONSFOND PER 1. JANUAR
2020

140,2 millioner kroner

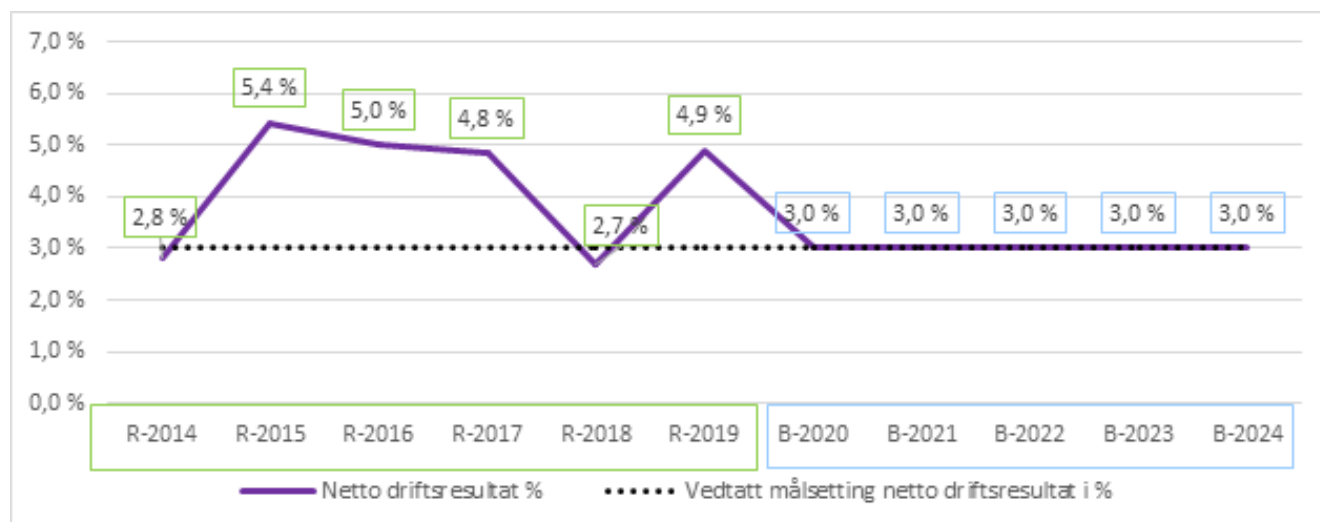
6,8 % av brutto driftsinntekter

Foto: Elisabeth Tønnessen

Netto driftsresultat

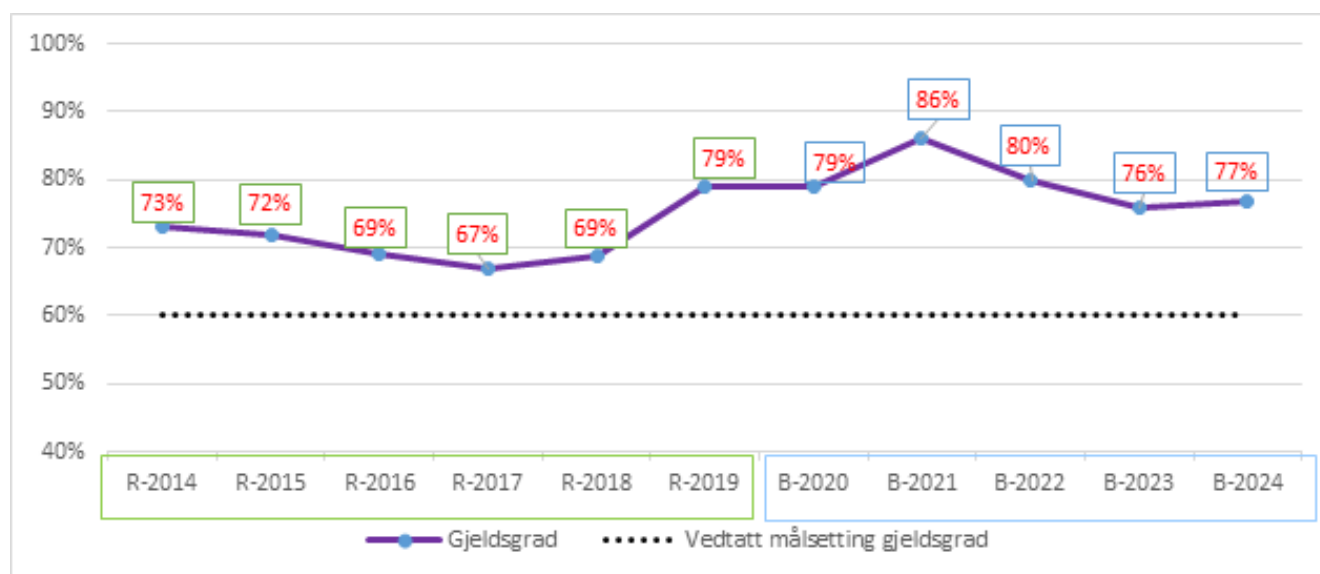
Grafen under viser netto driftsresultat tilbake til 2014. Målsetting om 3 prosent er oppnådd i de siste årene, med unntak av 2018. Det budsjetteres med 3 prosent i netto driftsresultat i handlings- og økonomiplan (forkortet til «HØP» i resten av teksten) 2021-2024.

Gjeldsgrad

Figuren under viser gjeldsgrad, eksklusiv startlån og lån tidligere finansiert av tomteselskapet. Gjeldsgraden blir 86 prosent i 2021, 80 prosent i 2022, 76 prosent i 2023 og 77 prosent i 2024. Investeringsnivået i kommunedirektørens forslag til HØP 2021-2024 er i underkant av 1,1 milliard kroner.

Som et ledd i å redusere gjeldsbelastningen legger kommunedirektøren videre til grunn at det betales avdrag utover minimumsavdrag, på 32,3 millioner kroner i 2021, 29,1 millioner kroner i 2022, 37 millioner kroner i 2023 og 59,3 millioner kroner i 2024.

Frie inntekter

Kommunens skatteinntekter per innbygger har gått betydelig ned siden toppåret 2015, og antas å bli på 122 prosent i årene framover. Dette henger sammen med lav økonomisk vekst i regionen, som også forsterkes med koronapandemien og økt arbeidsledighet. Skatteinngangen fra formue- og inntektsskatt budsjetteres med 1,124 milliarder kroner, og dette gir en nominell vekst på 6,8 prosent i 2021. Det budsjetteres med frie inntekter for 2021 på 1,638 milliarder kroner.

Avgifter, gebyrer og egenbetalinger

Kommunedirektøren foreslår å øke statlig regulerte egenbetalinger innen levekår og barnehage i tråd med forslag til statsbudsjett 2021. De øvrige egenbetalingene foreslås økt med 2,7 prosent i tråd med den samlede pris- og kostnadsveksten i kommunesektoren (kommunal deflator) i forslag til statsbudsjett 2021.

Hovedprioriteringer drift

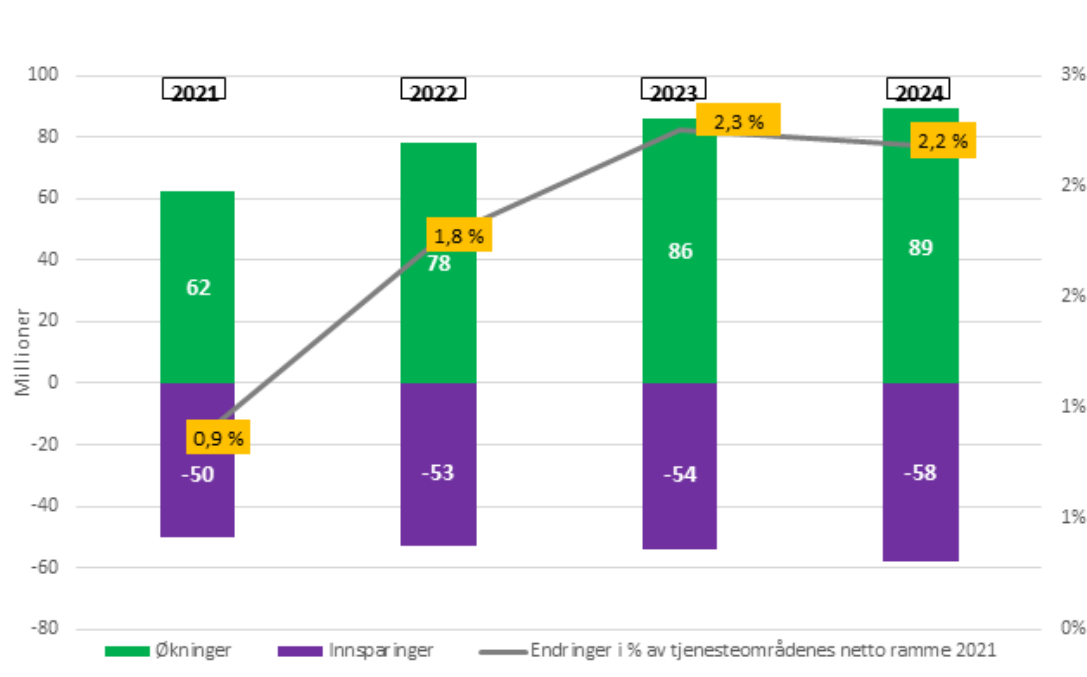
De siste årene har det økonomiske handlingsrommet blitt betydelig redusert. Dette skyldes i hovedsak lavere skatteinntekter som følge av konjunkturedningene i regionen, og generelt lav økonomisk vekst kombinert med stor utgiftsvekst i tjenesteområdene. Dette krever nødvendig tilpasning og omstilling. Kommunedirektøren har gjennom arbeidet med handlings- og økonomiplan 2021-2024 gjennomført en streng prioritering av nye tiltak i drift.

Kommunedirektøren har tatt utgangspunkt i vedtatt handlings- og økonomiplan 2020-2023, nyere politiske vedtak, samt statlige styringssignaler i statsbudsjettet. Tiltak som er foreslått i denne planen er kun tiltak som kommunedirektøren vurderer som reelle og nødvendige behov knyttet til volumvekst i tjenestene. De fleste foreslåtte tiltak har en kostnad som vil påløpe uansett budsjettdekning.

I tillegg foreslår kommunedirektøren diverse omstillings- og innsparingstiltak. Tabellen under viser hvordan omstillings- og innsparingstiltak fordeler seg mellom tjenesteområdene og stabene.

Tjenesteområdene	Omstillingskrav	2021	2022	2023	2024
Kommunedirektør med sentrale staber	3 300	3 300	4 200	4 800	5 400
Oppvekst og kultur	28 000	28 000	28 020	28 220	31 720
Levekår	14 000	14 000	14 850	14 850	14 850
Samfunnsutvikling	4 700	4 900	5 900	5 900	5 900
Sum	50 000	50 200	52 970	53 770	57 870

Grafen under viser endringer i tjenesteområdenes driftsbudsjettet i forhold til opprinnelig vedtatt budsjett 2020.

Eksempler på forslag til tiltak i driftsbudsjettet for 2021, inkludert spesifiserte omstillingstiltak

Oppvekst og kultur

- Elevtallsvekst, 2,6 millioner kroner
- Krav om lektorkompetanse, 1 million kroner
- Driftsutgifter Kjerrberget ungdomsskole, 4,3 millioner kroner
- Styrking av særskilt norsk, 0,9 millioner kroner
- Spesialpedagogisk hjelp styrket barnehagetilbud, 0,7 millioner kroner
- Økt ramme spesialundervisning skole, 3 millioner kroner
- Veileder familiesenteret, 1,2 millioner kroner
- Barnevern, 7,6 millioner kroner
- Nye læremidler, 1,2 millioner kroner
- Oppbygging av fagteam for kompetansebygging innen autismespekteret skole og barnehage, 0,9 millioner kroner
- Redusere tre årsverk i fagstaber oppvekst og kultur, - 1,2 millioner kroner
- Redusere tre årsverk i hjelpetjenestene, - 0,9 millioner kroner
- Redusere kjøp av tjenester fra andre kommuner, - 2 millioner kroner
- Innstramme ansettelses- og innkjøpskontroll, - 8 millioner kroner
- Redusere tre årsverk i skole, SFO og voksenopplæring, - 1 million kroner
- Målform – samle nynorsk-elevene på en skole, - 1 million kroner
- Redusere årsverk og tilbud i tilrettelagt fritid, - 0,9 millioner kroner
- Nedskrivning av store spesialpedagogiske vedtak skole, - 0,6 millioner kroner
- Nedskrivning av store spesialpedagogiske vedtak barnehage, - 1,4 millioner kroner

Levekår

- Nye plasser Soltun sykehjem, 25 millioner kroner
- Mat og drift institusjonsskjøkkenet, 2,5 millioner kroner
- Fastlegetilskudd, 2,4 millioner kroner
- Økt bidrag legevakt, 1,5 millioner kroner
- BPA private leverandører, 2,3 millioner kroner
- 3 årsverk i miljøtjenester, 2,6 millioner kroner
- Nattevakt Åsenhagen avlastningsbolig, 0,7 millioner kroner
- Driftskostnader velferdsteknologi, 1 million kroner
- Økt behov privat avlastning, 3,2 millioner kroner
- Kjøp av tjenester innen psykisk helse og rus fra private leverandører, 7,8 millioner kroner
- Utnyttelse av årsverk ledelse - 1,3 millioner kroner
- Reduksjon ett årsverk Soltun sykehjem, - 0,7 millioner kroner
- Økonomiske gevinster av velferdsteknologi, - 2,3 millioner kroner
- Intern reorganisering sykehjemmet, - 0,9 millioner kroner
- Effektivisering og redusert bemanning natt psykisk helse- og rus, - 1 million kroner
- Ambulerende team i miljøtjenesten, - 1,2 millioner kroner
- Optimalisere turnus hjemmetjenester, - 1 million kroner
- Omlegging av drift dagsenter, - 1 million kroner
- Virksomhetssammenslåing psykisk helse og rus og miljøtjenesten, - 0,7 millioner kroner
- Effektivisering fysio- og ergoterapitjenesten, - 0,3 millioner kroner
- Redusere hjemmerek rehabilitering, - 0,7 millioner kroner
- Endring av drift frisklivssentralen, - 0,75 millioner kroner

Foto: Elisabeth Tønnessen

Samfunnsutvikling

- Bygg og anlegg som tas i bruk, forvaltning drift og vedlikehold, 3,3 millioner kroner
- Besparelse energikostnader, - 0,5 millioner kroner
- Dysjaland SFO, nytt tak, maling og hovedtrapp, 1,6 millioner kroner
- Redusere stillinger eiendom, totalt 1,5 årsverk, - 1,5 millioner kroner
- Mindre vedlikehold bygg, - 1 million kroner
- Generell reduksjon kommunalteknikk og eiendom, - 0,9 millioner kroner
- Redusere stilling på kart og oppmåling, - 0,5 millioner kroner
- Redusert åpningstid svømmehaller, - 0,3 millioner kroner

Kommunedirektør med sentrale staber

- Overføring av skatteoppkrevingen fra kommunene til Skatteetaten, - 1,25 millioner kroner
- Mindre kurs, reiser og overtid, - 0,63 millioner kroner
- Redusere stillinger i avdelingene organisasjon og økonomi, - 0,54 millioner kroner
- Endring av ordning med erkjentlighetsgaver, - 0,2 millioner kroner
- Reduksjon i budsjett for bedriftshelsetjenester, - 0,2 millioner kroner
- SvarUt og postkjøring, - 0,3 millioner kroner
- Innføring av egenandel på julebord, - 0,3 millioner kroner
- Gjennomgang av programvarelisenser, - 0,43 millioner kroner
- Reduksjon i utvalgenes reservekonto, - 0,3 millioner kroner
- Reduksjon i bruk av Finn.no, - 0,4 millioner kroner

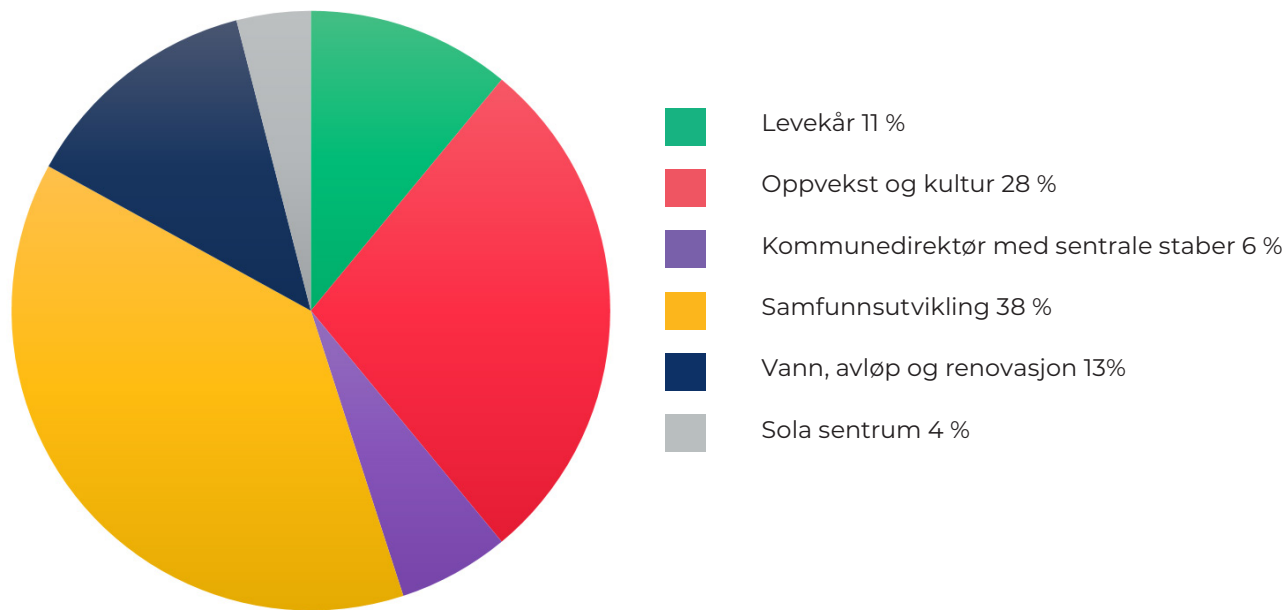

Foto: Elisabeth Tønnessen

Investeringer

Forslag til investeringsbudsjettet er på 1088,7 millioner kroner i planperioden 2021-2024. 300,6 millioner kroner av disse vil gå til prosjekter innen oppvekst og kultur og 116,9 millioner kroner til prosjekter innen levekår. Videre er det satt av 67,2 millioner kroner til felles investeringer, 147,6 millioner kroner knyttet

til VAR-sektoren (vann, avløp og renovasjon), 417,3 millioner kroner til diverse innen samfunnsutvikling, og 39,1 millioner kroner til prosjekter som følge av ny sentrumsplan. Figuren under viser hvordan investeringene er fordelt mellom de ulike områdene.

Større investeringsprosjekter i 2021-2024 med totale budsjetttrammer

OPPVEKST OG KULTUR

- Kjerrberget ungdomsskole, 346 millioner kroner, planlagt ferdig 2021
- Ny kommunal barnehage, 100 millioner kroner, planlagt ferdig 2024
- Storevarden skole, 32,6 millioner kroner, planlagt ferdig 2021
- Rehabilitering av Havnealleen barnehage, 12 millioner kroner, planlagt ferdig 2021

LEVEKÅR

- Kjeldsberg ring, rus/psykiatri, 46,4 millioner kroner, planlagt ferdig 2021
- 8 boliger med base, pilotprosjekt, 36,1 millioner kroner, planlagt ferdig 2023
- Institusjonskjøkken, 25,9 millioner kroner, planlagt ferdig 2021
- Hovedombygging Sola sjukeheim, 15,2 millioner kroner, planlagt ferdig 2021

KOMMUNENS FELLESOMRÅDER OG SAMFUNNSUTVIKLING

- Ny Solahall med varmtvannsbasseng, 360 millioner kroner, planlagt ferdig 2025
- Infrastruktur og uteanlegg regionalt sykkelanlegg, 61,8 millioner kroner, planlagt ferdig 2021
- ENØK tiltak, 11,6 millioner kroner i planperioden
- VAR-sektoren (vann, avløp og renovasjon), 147,6 millioner kroner i planperioden

KOST OG INFRASTRUKTUR I SOLA SENTRUM

- VA (vann og avløp) etappe 5, 9,3 millioner kroner, planlagt ferdig i 2023
- VA (vann og avløp) etappe 3, 19,6 millioner kroner, planlagt ferdig i 2024
- V15, rundkjøring og deler av V14, 10,7 millioner kroner, planlagt ferdig i 2023

Foto: Elisabeth Tønnessen

**Sola
kommune**